

กองทุนน้ำยั่งยืนเพื่อสวัสดิการครัวเรือนคนจนและคนด้อยโอกาส อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ : แผน การจัดตั้ง และรูปแบบกองทุน¹

ประจวบ จันทร์หมื่น

วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

มนตรี พิมพ์ใจ

คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Sustainable water fund for the welfare of poor households and underprivileged people in Mueang district, Sisaket province : Planning, Establishment, and Model

Prajuab Janmouean

College of Law and Government Sisaket Rajabhat University, Thailand

Montree Pimjai

Faculty of Environment and Resource Studies Mahasarakham University, Thailand

Article Info :	Research Article
Article History :	Received 8 January 2024
	Revised 16 February 2024
	Accepted 5 December 2024
Corresponding Author :	Prajuab Janmouean
E-mail Address :	Prajuab.J@sskru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่อง กองทุนน้ำยั่งยืนเพื่อสวัสดิการครัวเรือนคนจนและคนด้อยโอกาส อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ: แผนการจัดตั้ง และรูปแบบกองทุน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบบสมมูลน้ำของพื้นที่นาร่องเพื่อวางแผนกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ เพื่อศึกษาแนวทางการจัดตั้งกองทุนน้ำเพื่อสวัสดิการครัวเรือนคนจน และเพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการกองทุนน้ำยั่งยืนเพื่อสวัสดิการครัวเรือนคนจนกลุ่มเป้าหมาย ผลการศึกษาพบว่าการตั้งกองทุนน้ำเพื่อสวัสดิการครัวเรือนคนจนสามารถดำเนินการได้ภายใต้การบริหารจัดการใน 3 รูปแบบ คือ

¹ บทความวิจัยนี้ปรับปรุงจากบทความเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการกองทุนน้ำยั่งยืนเพื่อสวัสดิการครัวเรือนคนจนและคนด้อยโอกาส อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ในการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ ประจำปี 2566 ครั้งที่ 2 “นวัตกรรมสังคมและเทคโนโลยีการพัฒนาเชิงพื้นที่ เพื่อการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน” 17-19 ธันวาคม 2566

การบริหารจัดการเชิงโครงสร้าง การบริหารจัดการความสัมพันธ์แนวระนาบ และการบริหารจัดการเชิงสถาบัน ภายใต้เงื่อนไข 2 ประการคือ ประการแรกการบริหารจัดการต้องดำเนินการภายใต้เงื่อนไข ลดปริมาณการใช้น้ำ หรือการใช้น้ำอย่างคุ้มค่า อนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ การเฝ้าระวังด้านภัยพิบัติในพื้นที่เสี่ยง นำสู่การวางแผนการบริหารจัดการน้ำที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ และประการที่สองการบริหารจัดการกองทุนน้ำต้องดำเนินการภายใต้ระบบฐานข้อมูลครัวเรือนคนจนและสมาชิกของครัวเรือนคนจน

คำสำคัญ : การบริหารจัดการ, กองทุนน้ำ, สวัสดิการ, ครัวเรือนคนจน

Abstract

Subject research management model of sustainable Water Fund for poor and underprivileged household welfare, Muang district, Sisaket province. The objective is to create a prototype of a welfare fund. Use the issue of water management as a condition for fundraising. The study found that setting up a water fund for the welfare of poor households can be implemented under management in 3 forms; Structural Management, Horizontal Relationship Management, and Institutional management services under 2 conditions; Water Management Planning, and Use the database of poor people

Keywords: Administration, Water fund, Welfare, Poor households

บทนำ

งานวิจัยกองทุนน้ำยั่งยืนเพื่อสวัสดิการ ครัวเรือนคนจน เกิดจากการวิเคราะห์ตามกรอบ แนวคิดการดำรงชีพอย่างยั่งยืน พบว่าครัวเรือน คนจนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ส่วนใหญ่ ขาดสวัสดิการเพิ่มเติมในครัวเรือนคนจน จากการสำรวจพบว่า ครัวเรือนคนจนได้รับเพียงสวัสดิการ จากรัฐ อาทิ ค่าเบี้ยคนพิการ เบี้ยผู้สูงอายุ และเมื่อ วิเคราะห์ข้อมูล พบว่าครัวเรือนคนจนยังได้รับ สวัสดิการจํานวนน้อย ด้านหนึ่งแม้มีสถาบันการเงิน ในชุมชนจากการสนับสนุนของรัฐ มีหน่วยงาน

สนับสนุนสวัสดิการเป็นกองทุนต่าง ๆ แต่จาก การศึกษาพบว่า ครัวเรือนคนจนจํานวนมากยังไม่ สามารถเข้าสู่ระบบได้ หากสรุปความยากจนในมิติ ต่าง ๆ สรุปออกเป็น 4 มิติคือ มิติที่ 1 จนทรัพย์สิน เป็นความจนตามความหมายเดิม คือ มีรายได้ต่ำ ขาดวัตถุดิบและปัจจัยในการดำรงชีพ มิติที่ 2 จนโอกาส คือ คนที่ไม่มีโอกาสที่จะได้รับการศึกษา ไม่มีโอกาส เข้าถึงบริการสวัสดิการของรัฐ เช่น ระบบสาธารณสุข เงินสวัสดิการแห่งรัฐ รวมถึงไม่มีโอกาสและสิทธิ เข้าถึงการบริการสาธารณะ เช่น ไฟฟ้า ประปา

ข่าวสาร การคมนาคม รวมทั้งไม่มีสิทธิเข้าถึงหรือตัดขาดจากทรัพยากรทางสังคม เช่น ป่าสาธารณะ แหล่งน้ำสาธารณะ เป็นต้น มิติที่ 3 জনอำนาจ คือ ไม่มีสิทธิ ไม่มีเสียง ไร้อำนาจต่อรอง ไม่มีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายและการตัดสินใจ มักจะได้รับผลกระทบจากการกระทำของผู้มีอำนาจที่เหนือกว่า ไม่ว่าจะเป็นจากรัฐหรืออำนาจทุน การจนอำนาจเป็นมิติความจนเชิงการเมืองซึ่งมีผลเกิดจากความสัมพันธ์ทางอำนาจที่ไม่เสมอภาคกัน และมิติที่ 4 จนศักดิ์ศรี คือ การได้รับการดูถูกเหยียดหยามถูกเบียดขับไม่เป็นที่ยอมรับในสังคมส่วนใหญ่ ไร้ศักดิ์ศรีในสายตาของสังคมหรือผู้คน เช่น การเหยียดผิว เหยียดเชื้อชาติหรือเหยียดอาชีพ เป็นต้น (ณรงค์ เพชรประเสริฐ และคณะ, 2564)

จากการวิจัยของนักวิชาการส่วนหนึ่งให้ความเห็นว่า ปัจจัยที่กำหนดความยากจนมีทั้งปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การแก้ไขปัญหาความยากจนจึงไม่อาจใช้เพียงมิติใดมิติหนึ่งเท่านั้น แต่ต้องแก้พร้อม ๆ กันในทุกมิติและไม่อาจให้ประเทศใดประเทศหนึ่งแก้ไขปัญหาความยากจนโดยลำพังแต่จะต้องร่วมกันระดับประเทศและระหว่างประเทศ กล่าวโดยสรุปความยากจนความหมายอย่างแคบคือภาวะขาดแคลนปัจจัยยังชีพ ความหมายอย่างกว้างคือสภาวะทุกข์ยากดำรงชีพลำบาก นักวิจัยต้องการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงรูปแบบของกองทุนที่เอื้อต่อกลุ่มครัวเรือนคนจนทั้งด้านการออมเงิน การกู้เงิน การคืนเงินที่สอดคล้องกับศักยภาพของคนจน ด้านหนึ่ง

จากการวิจัยของ Stuart Rutherford (สถุณี อาชวานันทกุล, 2563) พบว่า ในประเทศที่มีคนจนมาก เช่น ประเทศอินเดีย บังคลาเทศ ได้มีการแก้ไขปัญหาด้านการเงินของครัวเรือนคนจน โดยให้คนจนเข้ามามีส่วนร่วมในการออมเงิน ขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้คนจนได้กู้และคืนเงินตามความสามารถของตนเอง กล่าวคือ เมื่อยืมไปแล้วจะคืนเมื่อไหร่ก็ได้ จะคืนจำนวนเท่าไหร่ก็ได้ ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ดึงดูดคนจนเข้ามาสู่กระบวนการแก้ไขปัญหาของครัวเรือน นำมาสู่การสร้างกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนจน ซึ่งด้านหนึ่งอาจจะกล่าวได้ว่าใช้ระบบการเงินกู้-ยืม มาเป็นเครื่องมือแก้ไขปัญหาและพัฒนาศักยภาพของสมาชิกครัวเรือนคนจน (สถุณี อาชวานันทกุล, 2556) กรณีตัวอย่างงานวิชาการดังกล่าว คณะวิจัยเห็นว่าสามารถนำมาปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาความยากจนในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดศรีสะเกษได้

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ในจังหวัดศรีสะเกษ การศึกษาเกี่ยวกับสวัสดิการกลุ่มคนจนเปราะบางพบบางงานที่สำคัญ อาทิ ชมบงกช สันธวาชีวะและคณะ (2564) ศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า คนพิการมีความต้องการสวัสดิการด้านการศึกษาและด้านสุขภาพมากที่สุด ส่วนงานศึกษาของ จุฑามาศ แสงสุข (2564) ศึกษาการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ผู้สูงอายุต้องการสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยด้านความมั่นคงทางสังคมครอบครัว

ผู้ดูแลและคุ้มครองมากที่สุด นอกจากนี้ยังมีการศึกษาของสรายุทธิ งาหอมและพระอุดมปัญญาภรณ์ (2564) ศึกษาการบริหารจัดการน้ำเพื่อรักษาพนมดงรักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ท้องถิ่นคือกลไกที่จะมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการน้ำ เนื่องจากมีบุคลากร มีเครือข่ายหน่วยงานและสามารถตั้งแผนงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำในท้องถิ่นตนเองได้

งานวิจัยในพื้นที่ศรีสะเกษยังขาดการศึกษาเกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุนเพื่อจัดสวัสดิการให้กับคนจนและครัวเรือนกลุ่มเปราะบางโดยเฉพาะการบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับระบบบริหารจัดการน้ำมาเป็นส่วนสำคัญของการระดมทุน

การวิจัยครั้งนี้จะแสดงให้เห็นถึงการบูรณาการเรื่องการบริหารจัดการน้ำและแนวทางการจัดสวัสดิการสำหรับคนจนเพื่อนำมาเป็นแนวทางการตั้งกองทุนสวัสดิการในพื้นที่ตำบล

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระบบสมดุลงานของพื้นที่นาร่องเพื่อวางแผนกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ
2. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดตั้งกองทุนน้ำเพื่อสวัสดิการครัวเรือนคนจน
3. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการกองทุนน้ำยั่งยืนเพื่อสวัสดิการครัวเรือนคนจนกลุ่มเป้าหมาย

วิธีดำเนินการวิจัย

1.ขอบเขตการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ในวัตถุประสงค์ที่ 1 ระบบสมดุลงานของพื้นที่นาร่องเพื่อวางแผนกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำกำหนดเนื้อหาในประเด็น จำนวนน้ำต้นทุนและความต้องการการใช้น้ำของตำบล ส่วนในวัตถุประสงค์ที่ 2 แนวทางการจัดตั้งกองทุนน้ำเพื่อสวัสดิการครัวเรือนคนจนกำหนดเนื้อหาในประเด็น ระเบียบกองทุน คณะกรรมการกองทุน และวัตถุประสงค์ที่ 3 รูปแบบการบริหารจัดการกองทุนน้ำยั่งยืนเพื่อ

สวัสดิการครัวเรือนคนจนกลุ่มเป้าหมายเนื้อหาในประเด็น วิธีการบริหารกองทุน

1.2 ขอบเขตด้านพื้นที่ พื้นที่ในงานวิจัยครั้งนี้กำหนดขอบเขตใน 2 พื้นที่ คือ ตำบลโพธิ์ข่า และเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

2.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบผสมผสาน ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยมีเครื่องมือการวิจัย และกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยดังนี้

2.1 การวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการเก็บข้อมูล น้ำต้นทุนและความต้องการการใช้น้ำในภาค การเกษตรจากกลุ่มเป้าหมายจำนวน 200 ครัวเรือน ใน 2 ตำบล ซึ่งเป็นการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลน้ำ ต้นทุนและความต้องการการใช้น้ำจากการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่และกลุ่มโคก หนองนาโมเดล จำนวน 10 กลุ่ม เพื่อวิเคราะห์แนว ทางการวางแผนการบริหารจัดการน้ำ

2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ คณะวิจัยใช้ กระบวนการประชุมกลุ่มเพื่อศึกษาแนวทางการวางแผน การบริหารจัดการน้ำร่วมกับเครือข่าย ภาคประชาสังคมซึ่งเป็นเครือข่ายผู้ใช้น้ำจำนวน 2 เครือข่ายคือ กลุ่มผู้ใช้น้ำตำบลโพธิ์ข่าและกลุ่มผู้ใช้น้ำ เทศบาลตำบลน้ำคำ ส่วนภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ชลประทานจังหวัด สำนักงานเกษตร จังหวัด สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักงานพัฒนาชุมชน และองค์การบริหาร

ส่วนจังหวัด รวมทั้งใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล สำคัญคือ กลุ่มครัวเรือนคนจนที่ได้รับผลกระทบจาก ภัยพิบัติท่วมและแล้ง จำนวน 116 ครัวเรือน โดยใช้ แนวคิดในการวิเคราะห์ข้อมูล 3 แนวคิด คือ แนวคิด การดำรงชีพอย่างยั่งยืน แนวคิดการบริหารจัดการน้ำ ในพื้นที่ภัยพิบัติท่วมและแล้ง และแนวคิดการจัด สวัสดิการสำหรับครัวเรือนคนจน

3. ขั้นตอนการดำเนินวิจัย

3.1 ศึกษาบริบทน้ำต้นทุนและความต้องการ การใช้น้ำของตำบล

3.2 ศึกษาลักษณะครัวเรือนคนจนที่ดำรงชีพในพื้นที่ตำบล

3.3 วิเคราะห์แผนบริหารจัดการน้ำและ ผลกระทบที่มีกับตำบลและครัวเรือนคนจน

3.4 ประชุมกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียยกร่าง ระเบียบกองทุน วัตถุประสงค์ และคณะกรรมการ

3.5 ประชุมสรรหากรรมการกองทุน

3.6 วิเคราะห์แนวทางการบริหารจัดการ กองทุนเพื่อสวัสดิการครัวเรือนคนจน

3.7 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย

บทความวิจัยเรื่อง กองทุนน้ำยั่งยืนเพื่อ สวัสดิการครัวเรือนคนจนและคนด้อยโอกาส อำเภอ เมือง จังหวัดศรีสะเกษ: แผน การจัดตั้ง และรูปแบบ กองทุน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบบสมดุบน้ำของ พื้นที่นำร่องเพื่อวางแผนกิจกรรมการอนุรักษ์ ทรัพยากรน้ำ เพื่อศึกษาแนวทางการจัดตั้งกองทุนน้ำ

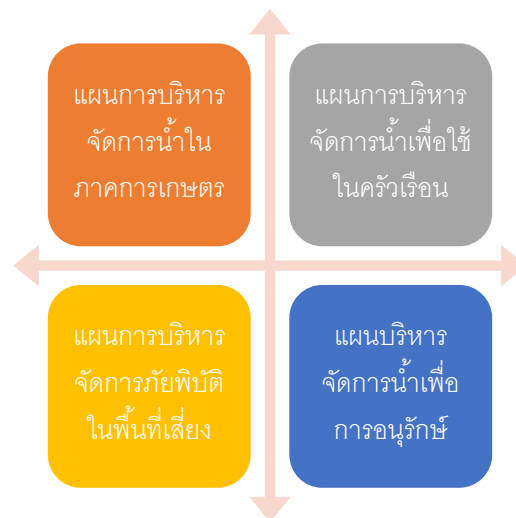
เพื่อสวัสดิการครัวเรือนคนจน และเพื่อศึกษารูปแบบ การบริหารจัดการกองทุนน้ำยั่งยืนเพื่อสวัสดิการ ครัวเรือนคนจนกลุ่มเป้าหมาย มีผลการศึกษา ดังนี้

1.ระบบสมดุลน้ำของพื้นที่นาร่องเพื่อวางแผนกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ

ผลการศึกษา พบว่า ลักษณะสมดุลน้ำของพื้นที่ 2 ตำบล มีลักษณะสอดคล้องกัน คือ น้ำต้นทุนมีเพียงพอต่อความต้องการการใช้น้ำ ปัญหาเหมือนกันทั้ง 2 ตำบล คือ มีระบบการกระจายน้ำไม่เพียงพอและขาดระบบการบริหารจัดการน้ำเพื่อให้สามารถกักเก็บน้ำให้มีเพียงพอในฤดูแล้ง ขาดนวัตกรรมการสร้างสมดุลน้ำและขาดนวัตกรรมการในการพัฒนาผลผลิตในภาคการเกษตรให้มีมูลค่าสูงขึ้น และมีพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยพิบัติน้ำท่วม คือ

เทศบาลตำบลน้ำคำที่ยังขาดการวางแผนเพื่อเฝ้าระวังป้องกันและฟื้นฟูหลังเกิดภัยพิบัติ

ผลการศึกษาพบว่าทั้ง 2 ตำบล มีความต้องการดำเนินการในแผนบริหารจัดการน้ำ 4 แผนงาน ประกอบด้วยแผนการบริหารจัดการน้ำในภาคการเกษตร แผนการบริหารจัดการน้ำเพื่อใช้ในครัวเรือน แผนบริหารจัดการน้ำเพื่อการอนุรักษ์ และ แผนการบริหารจัดการภัยพิบัติในพื้นที่เสี่ยง โดยใน 4 แผนงานดังกล่าวมีแนวทางในการดำเนินการแตกต่างกันตามความต้องการของพื้นที่

ภาพประกอบที่ 1 แผนบริหารจัดการน้ำตำบลโพนข้าและเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

Figure 1 Water Management Plan for Phon Kha Sub-district and Nam Kham Sub-district Municipality, Mueang District, Sisaket Province

2. แนวทางการจัดตั้งกองทุนน้ำเพื่อสวัสดิการครัวเรือนคนจน

ผลการศึกษาพบว่า การตั้งกองทุนน้ำเพื่อสวัสดิการครัวเรือนคนจนในจังหวัดศรีสะเกษ ยังเป็นเรื่องใหม่ที่ต้องทำความเข้าใจกับเครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชน ภาคประชาสังคมรวมทั้งประชาชนในตำบล และคนจน ผู้วิจัยพบว่า มีแนวทางการตั้งกองทุนน้ำ ดังนี้

แนวทางที่ 1 สร้างความเข้าใจในระดับพื้นที่ และระดับภาคีหน่วยงาน เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีความเข้าใจแนวทางการตั้งกองทุนน้ำเพื่อสวัสดิการครัวเรือนคนจนและร่วมเป็นกลไกการขับเคลื่อนด้วยการกำหนดยุทธศาสตร์ร่วมที่ สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ของแต่ละหน่วยงานที่เข้าร่วมเป็น เครือข่ายดำเนินงาน

แนวทางที่ 2 สร้างระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับ ความสมดุลน้ำ ประกอบด้วย ฐานข้อมูลน้ำต้นทุน และความต้องการการใช้น้ำ เพื่อให้มีข้อมูลน้ำใช้ในการวางแผนบริหารจัดการน้ำในระดับตำบล รวมทั้ง ระบบฐานข้อมูลความเสี่ยงกรณีพื้นที่ภัยพิบัติน้ำท่วม

3. รูปแบบการบริหารจัดการกองทุนน้ำยั่งยืนเพื่อสวัสดิการครัวเรือนคนจนกลุ่มเป้าหมาย

ผลการศึกษาพบว่ามีรูปแบบการบริหารจัดการกองทุนน้ำยั่งยืนเพื่อสวัสดิการครัวเรือนคนจน จำนวน 3 รูปแบบ 2 เงื่อนไข ประกอบด้วย

3.1 รูปแบบการบริหารจัดการกองทุนน้ำ ยั่งยืนเพื่อสวัสดิการครัวเรือนคนจน

3.1.1 รูปแบบการบริหารจัดการเชิง โครงสร้าง เพื่อให้เกิดแผนการบริหารจัดการน้ำอย่าง

และแล้ว เพื่อหาแนวทางการป้องกัน การฟื้นฟูหลัง ภัยพิบัติ

แนวทางที่ 3 การวางแผนบริหารจัดการน้ำ ภายใต้ข้อมูลความสมดุลน้ำที่สอดคล้องกับบริบท พื้นที่ สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่

แนวทางที่ 4 กิจกรรมระดมทุนจาก ภาคเอกชน ภาครัฐที่สนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากร น้ำ เพื่อให้มีทุนจัดตั้งกองทุนน้ำเพื่อเป็นสวัสดิการ ให้กับครัวเรือนคนจนในพื้นที่เป้าหมาย

แนวทางที่ 5 เวทีประชุมยกย่องตั้งกองทุน และยกย่องระเบียบกองทุน เพื่อให้เห็นแนวทาง กฎ กติกาและข้อตกลงที่จะปฏิบัติร่วมกันในการจัดตั้ง กองทุนน้ำ และระเบียบการรับสวัสดิการจากกองทุน น้ำเพื่อครัวเรือนคนจนกลุ่มเป้าหมาย

แนวทางที่ 6 จัดตั้งกองทุนน้ำเพื่อสวัสดิการ ครัวเรือนคนจนกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ครัวเรือน คนจนสามารถเข้าถึงสวัสดิการได้อย่างเหมาะสมและ เป็นธรรม

เป็นระบบ มีเครือข่ายและกลไกการขับเคลื่อนตั้งแต่ ระดับตำบล อำเภอ จังหวัด

3.1.2 รูปแบบการบริหารจัดการ ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่แนวระนาบ เพื่อสร้างสำนึก การอนุรักษ์ในระดับตำบล ผ่านความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้นำกับผู้นำ เด็กเยาวชน ผู้สูงอายุ

3.1.3 รูปแบบการบริหารจัดการน้ำเชิง สถาบัน (กองทุนน้ำเพื่อสวัสดิการคนจน) เป็นการ

บริหารจัดการน้ำโดยใช้กองทุนสวัสดิการเพื่อครัวเรือนคนจนเป็นกลไกในการขับเคลื่อนให้เกิดการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรน้ำขณะเดียวกันก็นำสู่การจัดสวัสดิการให้กับครัวเรือนคนจนในพื้นที่ด้วย

3.2 เจื่อนไขในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการกองทุนน้ำยั่งยืนเพื่อสวัสดิการครัวเรือนคนจน

เจื่อนไขที่ 1 การบริหารจัดการต้องดำเนินการภายใต้เงื่อนไขลดปริมาณการใช้น้ำหรือการใช้น้ำอย่างคุ้มค่า อนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ การเฝ้าระวังด้านภัยพิบัติในพื้นที่เสี่ยง นำสู่การวางแผนการบริหารจัดการน้ำที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่

เจื่อนไขที่ 2 คือการบริหารจัดการกองทุนน้ำต้องดำเนินการภายใต้ระบบฐานข้อมูลครัวเรือนคนจนและข้อมูลรายสมาชิกของครัวเรือนคนจน

ผลจากการวิจัยเกิดตำบลนำร่อง 2 ตำบลที่ได้จัดตั้งกองทุนน้ำเพื่อสวัสดิการครัวเรือนคนจนแล้ว

คือตำบลโพนข้าและเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยมีสมาชิกกองทุนเริ่มต้นตำบลละ 100 ครัวเรือน รวมเป็น 200 ครัวเรือน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการแก้ไขปัญหาความยากจนในประเด็นการจัดสวัสดิการเพื่อครัวเรือนคนจนโดยใช้ฐานการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม คือ จังหวัดศรีสะเกษควรมอบหมาย 8 หน่วยงานร่วมเป็นเครือข่ายดำเนินการแผนงานการสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนน้ำเพื่อสวัสดิการคนจน ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ท้องถิ่นจังหวัด สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานพัฒนาชุมชน สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักงานชลประทานจังหวัด และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด

สรุปและอภิปรายผล

1.สรุปและอภิปรายผล

การศึกษารูปแบบการบริหารจัดการกองทุนน้ำยั่งยืนเพื่อสวัสดิการครัวเรือนคนจนและคนด้อยโอกาสอำเภอเมืองจังหวัดศรีสะเกษ ผลการศึกษาระบบน้ำต้นทุนและแผนบริหารจัดการน้ำในครั้งนี้สะท้อนการพัฒนาของประเทศในด้านการยกระดับระบบฐานข้อมูลน้ำเชิงพื้นที่ว่ายังต้องมีกระบวนการสร้างความร่วมมือตั้งแต่ระดับตำบลไปสู่จังหวัด กล่าวคือ จากการวิจัยระบบน้ำต้นและและความต้องการการใช้น้ำของประชาชนพบว่าหน่วยงานทั้ง

ในระดับตำบลและอำเภอยังขาดข้อมูลเชิงลึกกรณีแหล่งน้ำต้นทุน จึงส่งผลให้การวางแผนการใช้น้ำในภาคเกษตร ภาคครัวเรือนไม่สอดคล้องกับจำนวนน้ำ รวมทั้งการวางแผนการอนุรักษ์มีจำนวนน้อย ด้านหนึ่งสะท้อนบทบาทของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องว่ายังขาดการส่งต่อข้อมูลและการสื่อสารส่งต่อข้อมูลที่เป็นระบบ กล่าวคือ จากการศึกษาพบว่าหน่วยงานระดับจังหวัดมีระบบฐานข้อมูลที่เพียงพอต่อการคำนวณแหล่งน้ำต้นแต่ยังมีจุดอ่อนเรื่องการ

คำนวณความต้องการการใช้น้ำและการวางแผนบริหารจัดการน้ำร่วมกับชุมชนและหน่วยงานระดับตำบลกับอำเภอ

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการศึกษาแหล่งน้ำ ต้นทุนและความต้องการการใช้น้ำ นำสู่การวางแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับตำบลเพื่อนำเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งมีทั้งชลประทานจังหวัด เกษตรจังหวัด พัฒนาชุมชน รวมถึงสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ผลจากการนำข้อมูลจากการวิจัยมาร่วมแลกเปลี่ยนส่งผลให้เครือข่ายทั้งในระดับตำบล อำเภอและจังหวัดได้รับทราบข้อมูลร่วมกันมีแนวทางในการขับเคลื่อนที่จะแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำพื้นที่ การเกิดขึ้นของแนวทางร่วมดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการอภิบาลบนฐานความร่วมมือ (วสันต์ เหลืองประภัสร์, 2563) ที่เสนอว่าในการบริหารจัดการภาครัฐในระดับท้องถิ่นต้องมีกระบวนการสร้างความเป็นภาคีหุ้นส่วนเพื่ออภิบาลแบบร่วมมือหลายภาคส่วน ต้องมีการเจรจา สร้างความไว้วางใจ สร้างความยินยอมพร้อมใจเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ร่วมกัน ซึ่งการวิจัยเกี่ยวกับระบบฐานข้อมูลน้ำในครั้งนี้นำมาสู่แนวทางการจัดตั้งกองทุนน้ำเพื่อสวัสดิการครัวเรือนคนจน

ด้านการจัดสวัสดิการสำหรับครัวเรือนคนจน ผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่า ระบบสวัสดิการของสังคมไทยยังไม่ครอบคลุมความต้องการด้านสวัสดิการของสมาชิกครัวเรือนคนจน เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ในครัวเรือนคนจนมีสมาชิกของครัวเรือนที่มีความต้องการในการช่วยเหลือด้านสวัสดิการที่แตกต่างกันทั้งด้านทักษะอาชีพ ด้าน

การศึกษา ด้านสุขภาพ ด้านที่ดินทำกิน ด้านที่อยู่อาศัย รวมถึงด้านการเข้าถึงสวัสดิการของรัฐ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของนักวิจัยเครือข่ายการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำที่ทำการวิจัยในระยะผ่านมา (สหสา พลนิล และคณะ, 2564) ผลวิจัยต่างยืนยันว่าการแก้ไขปัญหาความยากจนในระดับครัวเรือนไม่สามารถที่จะแก้ไขเพียงด้านใดด้านหนึ่ง จำเป็นต้องแก้ไขแบบองค์รวม มองให้เห็นปัญหาความยากจนในระดับสมาชิกครัวเรือนและวางแผนแก้ไขปัญหาโดยใช้ทุนที่มีในชุมชนเป็นส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหา

กรณีในประเด็นการจัดสวัสดิการของรัฐ ผู้วิจัย พบว่า เป็นการช่วยเหลือเพียงครั้งคราวเสียส่วนใหญ่และแม้มีสวัสดิการเบี้ยผู้สูงอายุ เบี้ยคนพิการ รวมทั้งสวัสดิการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่จากการศึกษาวิถีการดำรงชีพของครัวเรือนคนจน ผู้วิจัยยังพบว่า การให้สวัสดิการที่จำเป็นยังไม่ครอบคลุมและยังมีความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงระบบสวัสดิการของรัฐ โดยเฉพาะสวัสดิการที่รัฐมอบให้ผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ สอดคล้องกับงานวิจัยการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม : กรณีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ (ธร ปิติตล และ วีระวัฒน์ ภัทรศักดิ์กำจร, 2562) ที่สรุปว่าตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนโยบายสวัสดิการถูกทยอยนำออกมาใช้ในประเทศไทยโดยหวังว่าจะช่วยบรรเทาปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำ รูปแบบของนโยบายดังกล่าวนั้นแตกต่างหลากหลายออกไปซึ่งส่วนใหญ่จะให้การช่วยเหลือหรือสงเคราะห์ไปตามกลุ่มคน เช่น เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เบี้ยสงเคราะห์ผู้ป่วยเอดส์

เบี้ยคนพิการ สวัสดิการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 ปี เงินช่วยเหลือเกษตรกร โครงการพักหนี้เกษตรกร รายย่อยและประชาชนผู้มีรายได้น้อย หรือเป็น ลักษณะการช่วยเหลือเป็นครั้งคราว เช่น เงินช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมกรณีฉุกเฉิน เงินช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติ เงินช่วยเหลือ เยียวยาฯ สำหรับจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีเพียง โครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าเท่านั้นที่ให้ สิทธิกับประชาชนที่ไม่มีสิทธิรักษาพยาบาลอื่นโดย อัตโนมัติ แม้ว่าจะมีนโยบายสวัสดิการจำนวนมาก สถิติต่าง ๆ ก็สะท้อนว่าปัญหาความเหลื่อมล้ำไม่ได้ การบรรเทาเลยเท่าที่ควร

จากประเด็นการจัดสวัสดิการที่ยังไม่ ครอบคลุมและการจัดสวัสดิการจำนวนมากเป็นการ จัดแบบเฉพาะหน้า ส่งผลให้สมาชิกครัวเรือนคนจน จำนวนหนึ่งขาดโอกาสที่จะเข้าถึงสวัสดิการที่จำเป็น พื้นฐาน ดังนั้นแล้วการศึกษาของนักวิจัยครั้งนี้จึง เสนอการตั้งกองทุนสวัสดิการขึ้น แต่เป็นกองทุน สวัสดิการที่สัมพันธ์กับประเด็นการบริหารจัดการน้ำ เป็นแนวความคิดยกระดับสถาบันทางสังคมของชุมชน ให้มีบทบาทในการสนับสนุนช่วยเหลือเพื่อนบ้านและ เครือญาติของคนในชุมชนโดยลักษณะการตั้งเป็น กองทุน

แนวคิดและแนวทางดังกล่าวนี้แตกต่างจาก การตั้งกองทุนที่มีในชุมชนจากอดีต กล่าวคือ ในอดีต การตั้งกองทุนจะเป็นบทบาทของภาครัฐที่เข้ามา สนับสนุนตั้งเป็นกองทุนหมู่บ้าน กองทุนเงินล้าน กองทุนออมทรัพย์เพื่อการผลิต กองทุนแม่ ซึ่งมี วัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนา

คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ให้มีกิจกรรมและ มีเงินหมุนเวียนในชุมชน ซึ่งเป็นแนวทางที่ดี แต่มี ข้อจำกัดสำหรับคนจน เนื่องจากการเข้าถึงสวัสดิการ ที่กองทุนจะมีให้ สำหรับคนจนบางกลุ่มไม่สามารถ เข้าถึงสวัสดิการได้แม้ได้เป็นสมาชิกกองทุนนั้น ดังกรณีกองทุนหมู่บ้านคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จะเรียกหลักประกันเงินกู้ ไม่ว่าจะเป็นบุคคล หรือ ทรัพย์สินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ใน ระเบียบ หรือข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านซึ่งคนจน จำนวนหนึ่งไม่มีหลักประกันดังกล่าว ดังนั้นแล้ว ความต่างของกองทุนน้ำเพื่อสวัสดิการครัวเรือนคน จนประการสำคัญ คือ การบริหารจัดการกองทุนให้ คนจนเข้าถึงสวัสดิการโดยมีความยืดหยุ่นใน หลักประกัน ดังที่ได้เสนอไว้ในระเบียบของกองทุน กรณีการกู้เงินหมุนเวียนที่มีหลักประกันเพียง 100 บาท สามารถกู้เงินในวงเงิน 1,000 บาท ไปใช้ แต่ ต้องสะสมออมไว้ 200 บาท ผู้กู้จะได้เงินสด 800 บาทไปใช้เพื่อบรรเทาความลำบาก

ลักษณะการบริหารจัดการดังกล่าวนี้เป็น แนวคิดที่ได้แรงบันดาลใจต่อยอดจากแนวคิดจาก “กรามีนแบงก์” ในหนังสือเรื่อง การเงินคนจน เขียน โดย Stuart Ruttherford (สถุณี อาชานันท์กุล, 2563) ที่เสนอว่าการบริหารการเงินสำหรับคนจน ต้องสร้างวินัยการออมและมีช่องทางให้เข้าถึง แหล่งเงินกู้ที่ยืดหยุ่น จากข้อเสนอนี้สอดคล้องกับ การวิจัยการตั้งกองทุนน้ำเพื่อสวัสดิการคนจนใน ประเด็นการให้กู้ด้วยหลักทรัพย์เพียง 100 บาท ขณะเดียวกันจะมีเงินออมครั้งละ 200 บาท ในการ ดำเนินการ คือเงินมี 2 ช่องทางคือ การคืนด้วยเงิน

สด ไม่มีดอกเบี้ยย จะคืนช่วงใดก็ได้และคืนจำนวนเท่าไรก็ได้ และการคืนด้วยแรงงานโดยการมาร่วมกิจกรรมสาธารณะของชุมชนและคำนวณเป็นตัวเงินเพื่อคืนกองทุน เงื่อนไขดังกล่าวนี้อยู่ในระเบียบกองทุนที่จะใช้ในการบริหารจัดการกองทุน

ข้อโต้แย้งสำคัญของผลการวิจัยและข้อเสนอในการตั้งกองทุนน้ำเพื่อสวัสดิการครัวเรือนคนจนในครั้งนี้คือจุดอ่อนในด้านการบริหารจัดการ ประกอบด้วย การระดมทุนจะดำเนินการอย่างไร ต่อเนื่องได้อย่างไร และการบริหารจัดการด้านการจัดสวัสดิการทั้งในด้านการศึกษา ที่อยู่อาศัย สุขภาพ ทักษะอาชีพ รวมถึงการให้เงินกู้หมุนเวียนแบบยืดหยุ่นสำหรับคนจนจะทำให้เกิดความยั่งยืนอย่างไร

จากการวิจัยผู้วิจัยเสนอว่ากองทุนนี้มีแหล่งที่มาของเงินทุนใน 3 แหล่งคือ แหล่งทุนจากหน่วยงานภาครัฐ เป็นแหล่งทุนที่มีงบประมาณดำเนินการด้านสวัสดิการอยู่แล้ว ดังจะพบว่าในปัจจุบันมีหน่วยงานที่มีแผนกิจกรรมสนับสนุนและให้สวัสดิการกับครัวเรือนคนจน อาทิ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น แหล่งทุนจากภาคธุรกิจทั่วโลก เป็นแหล่งทุนที่สำคัญ เป็นการระดมทุนสาธารณะ (crowd funding) เพื่อทำโครงการหรือธุรกิจเพื่อสังคมผ่านโลกออนไลน์ โดยการการรวบรวมทุนจำนวนน้อยจากผู้คนจำนวนมากและส่วนใหญ่ผ่านอินเทอร์เน็ตเพื่อกิจกรรมสาธารณะ ซึ่งในการตั้งกองทุนน้ำเพื่อสวัสดิการครัวเรือนคนจนสามารถใช้กิจกรรม

ด้านอนุรักษ์และการจัดสวัสดิการเป็นเงื่อนไขในการระดมทุนได้ และแหล่งทุนจากภาคธุรกิจและกลุ่มภาคประชาสังคมในท้องถิ่น เป็นแหล่งทุนที่ได้จากการจัดกิจกรรมระดมทุน อาทิ การวิ่งการกุศล การจัดคอนเสิร์ตการกุศลเพื่อช่วยเหลือครัวเรือนคนจน ดังนั้นแล้วกรณีการได้มาซึ่งเงินกองทุนมีแนวทางการระดมที่ชัดเจน

ส่วนด้านการบริหารจัดการที่ได้เสนอไว้ในส่วนที่ผ่านมามีจะเป็นการบริหารจัดการใน 3 รูปแบบ คือ รูปแบบการบริหารจัดการเชิงโครงสร้างมุ่งเน้นบริหารจัดการผ่านโครงสร้างคณะกรรมการ มีระเบียบการบริหารจัดการ มีเครือข่ายหน่วยงานร่วมสนับสนุน รูปแบบการบริหารจัดการความสัมพันธ์เชิงพื้นที่แนวระนาบเป็นการบริหารจัดการความสัมพันธ์ของคนในชุมชนให้มีสำนักจิตสาธารณะ อนุรักษ์ทรัพยากร มีความพร้อมในการที่จะสร้างชีวิตใหม่ พร้อมเรียนรู้และหาประสบการณ์ร่วมกับชุมชน พร้อมสนับสนุนกิจกรรมของกองทุน และรูปแบบการบริหารจัดการน้ำเชิงสถาบัน ในลักษณะกองทุนเพื่อสวัสดิการมีอุดมการณ์การทำงาน มีการวางแผน มีโครงการองค์กรที่ชัดเจน ซึ่งทั้ง 3 รูปแบบดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงการบริหารจัดการที่ยึดโยงอยู่กับหลักการมีส่วนร่วม หลักความเสมอภาคเท่าเทียมและหลักความเป็นประชาธิปไตย ผู้วิจัยเห็นว่าจะเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การบริหารจัดการกองทุนน้ำเพื่อสวัสดิการครัวเรือนคนจนในพื้นที่นำร่องครั้งนี้มีความยั่งยืนได้

2. ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอว่าการตั้งกองทุนน้ำเพื่อสวัสดิการครัวเรือนคนจนมีความเป็นไปได้ภายใต้กลไกความร่วมมือทั้งในระดับตำบล อำเภอและระดับจังหวัด โดยการขับเคลื่อนกองทุนจะใช้ประเด็นการบริหารจัดการน้ำเป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมเพื่อระดมทุน ดังนั้นแล้วหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนกองทุนประกอบด้วย องค์กรการบริหารส่วนท้องถิ่น ท้องถิ่น จังหวัด สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานพัฒนาชุมชน สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักงานชลประทานจังหวัด และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด

หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องสำคัญนี้ล้วนมีบทบาทสำคัญในการร่วมจัดตั้งกองทุนและเป็นส่วนหนึ่งในการบริหารจัดการกองทุนตามรูปแบบการบริหารจัดการกองทุนใน 3 รูปแบบที่นักวิจัยได้เสนอไว้ในส่วนที่ผ่านมา

ดังนั้นแล้วเพื่อเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายให้ในระดับจังหวัด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการแก้ไขปัญหาความยากจนในประเด็นการจัดสวัสดิการเพื่อครัวเรือนคนจนโดยใช้ฐานการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม คือ จังหวัดศรีสะเกษควรมอบหมาย 8 หน่วยงานร่วมเป็นเครือข่ายดำเนินการแผนงานการจัดตั้งกองทุนน้ำเพื่อสวัสดิการคนจนประกอบด้วย

1. *ท้องถิ่นจังหวัดศรีสะเกษ* ให้มีบทบาทในการวางแผนและสนับสนุนระเบียบข้อบังคับให้ อบต.

สามารถจัดตั้งกองทุนสวัสดิการโดยใช้งบประมาณของท้องถิ่นสนับสนุนได้

2. *สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย* ให้มีบทบาทในการมีแผนเฝ้าระวังป้องกันช่วยเหลือท้องถิ่นที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติท่วมและแล้ง

3. *ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม* ให้มีบทบาทในการสนับสนุนกิจกรรมเชิงอนุรักษ์เพื่อระดมทุนเข้ากองทุนสวัสดิการ

4. *ชลประทานจังหวัดศรีสะเกษ* ให้มีบทบาทการขับเคลื่อนการกระจายน้ำสู่พื้นที่การเกษตรเพื่อสร้างผลผลิตทางการเกษตรให้กับผู้ประกอบการเพื่อนำสู่การสร้างธุรกิจเกษตรเพื่อสังคม (SE)

5. *สำนักงานเกษตรจังหวัด* ให้มีบทบาทสนับสนุนพืชหลังนาเพื่อปลูกในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ เพื่อสร้างรายได้ให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบ “ล้มแล้วลุกไว” แก้ไขปัญหาการขาดรายได้หลังเกิดภัยพิบัติ

6. *องค์การบริหารส่วนตำบลนาร่อง* ให้มีบทบาทในการอำนวยความสะดวกการดำเนินการตั้งกองทุน อาทิ ให้สถานที่ตั้งกองทุน มอบหมายภารกิจให้บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมรับผิดชอบการดำเนินงานกองทุน รวมทั้งในแผนพัฒนากิจกรรมกองทุนบรรจุเข้าแผนระยะยาวของตำบล

7. *สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์* ให้มีบทบาทในการสนับสนุนข้อมูลครัวเรือนกลุ่มเปราะบาง และร่วมเป็นส่วนสำคัญใน

การขับเคลื่อนการจัดสวัสดิการให้กับกลุ่มที่ต้อง
สงเคราะห์

8.สำนักงานพัฒนาชุมชน ให้มีบทบาทใน
การพัฒนาทักษะอาชีพให้กับสมาชิกครัวเรือนคนจน
กลุ่มเป่า หมายที่มีความต้องการพัฒนาทักษะ

เอกสารอ้างอิง

- จุฑามาศ แสงสุข. (2564). ศึกษาการพัฒนาการจัด
สวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตเทศบาล
เมืองศรีสะเกษจังหวัดศรีสะเกษ.
Lawarath Social E-Journal. 3(3) : 33-
50.
- ชมบงกช สีนวาชิวะ, รัตนะปัญญภา และไพศาล
พากเพียร. (2564). แนวทางการจัด
สวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลเมือง
ศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ. Lawarath
Social E-Journal. 3(3) : 1-16.
- ณรงค์ เพชรประเสริฐ และคณะ. (2546). บท
สังเคราะห์ภาพรวมการพัฒนาระบบ
สวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาส
ในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุน
สนับสนุนการวิจัย.
- ธร ปิตติล และ วีระวัฒน์ ภัทรศักดิ์กำจร. (2562).
การลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็น
ธรรม : กรณีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ .
กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- วสันต์ เหลืองประภัสร์. (2563). การอภิบาลบน
ฐานของความร่วมมือ. กรุงเทพฯ : สถาบัน
พระปกเกล้า.
- สรารุณี งามหอม และพระอุดมปัญญาภรณ์. (2564).
การบริหารจัดการน้ำเพื่อเขาพนมดงรัก
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดศรี
สะเกษ. วารสาร มจร.อุบลปริทรรศน์. 6(2)
: 315-327.
- สหสา พลนิล. (2564). การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อ
แก้ไขปัญหาคนจนอย่างเบ็ดเสร็จและ
แม่นยำ. ศรีสะเกษ : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
ศรีสะเกษ.
- สฤณี อาชวานันทกุล. (2555). ความ(ไม่)เท่าเทียม.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ Open world.
- สฤณี อาชวานันทกุล. (2556). ราคาของความ
เหลื่อมล้ำ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ Open
world.